

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 14 listopada 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna polityka rolna – Artykuł 42 TFUE – Rozporządzenie (WE) nr 2200/96 – Rozporządzenie (WE) nr 1182/2007 – Rozporządzenie (WE) nr 1234/2007 – Praktyki antykonkurencyjne – Artykuł 101 TFUE – Rozporządzenie nr 26 – Rozporządzenie (WE) nr 1184/2006 – Organizacje producentów – Zrzeszenia organizacji producentów – Zadania tych organizacji i zrzeszeń – Praktyka ustalania minimalnych cen sprzedaży – Praktyka uzgadniania ilości wprowadzanych do obrotu – Praktyka wymiany informacji strategicznych – Francuski rynek cykorii

W sprawie C-671/15

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) postanowieniem z dnia 8 grudnia 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 14 grudnia 2015 r., w postępowaniu:

Président de l’Autorité de la concurrence

przeciwko

Association des producteurs vendeurs d’endives (APVE),

Comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (Cerafel),

Fraileg SARL,

Prim’Santerre SARL,

Union des endiviers, dawniej Fédération nationale des producteurs d’endives (FNPE),

Soleil du Nord SARL,

Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord),

Association des producteurs d’endives de France (APEF),

Section nationale de l’endive (SNE),

Fédération du commerce de l’endive (FCE),

France endives société coopérative agricole,

Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP’Endives) société coopérative agricole,

* Język postępowania: francuski.

Marché de Phalempin société coopérative agricole,
Primacoop société coopérative agricole,
Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema),
Valois-Fruits union de sociétés coopératives agricoles,
Groupe Perle du Nord SAS,
Ministre de l'Économie, de l'Industrie et du Numérique,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, A. Tizzano, wiceprezes, L. Bay Larsen, T. von Danwitz i J. Malenovský, prezesi izb, E. Juhász, A. Borg Barthet, J.C. Bonichot, D. Šváby (sprawozdawca), F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos i M. Vilaras sędziowie,

rzecznik generalny: N. Wahl,

sekretarz: V. Giacobbo-Peyronnel, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 31 stycznia 2017 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu président de l'Autorité de la concurrence przez H. Génina, a także S. Subrémon Lukasiwicz i I. de Silvē, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez J.P. Duhamela, avocat,
- w imieniu Comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (Cerafel), Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord), Association des producteurs d'endives de France (APEF), Section nationale de l'endive (SNE) oraz Fédération du commerce de l'endive (FCE) przez H. Calveta, P. Morriera, Y. Chevaliera i A. Bouviałę, avocats,
- w imieniu Fraileg SARL i Prim'Santerre SARL przez J.L. Fourgoux i L. Djavadi, avocats,
- w imieniu France endives société coopérative agricole, Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP'Endives) société coopérative agricole, Marché de Phalempin société coopérative agricole, Primacoop société coopérative agricole, Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema) i Groupe Perle du Nord SAS przez B. Néouze'a, V. Ledoux i S. Pasquesoone, avocats,
- w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a, D. Colasa i S. Horrenbergera, a także przez C. David i J. Bousin, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez A. Gavelę Llopis, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez P. Gentilego, avvocato dello Stato,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez X. Lewisa, A. Bouqueta i B. Mongina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 6 kwietnia 2017 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 101 TFUE w związku z art. 2 rozporządzenia Rady nr 26 z dnia 4 kwietnia 1962 r. dotyczącego stosowania niektórych reguł konkurencji w odniesieniu do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi (Dz.U. 1962, 30, s. 993 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 3, t. 1, s. 6), art. 11 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2200/96 z dnia 28 października 1996 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw (Dz.U. 1996, L 297, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 3, t. 20, s. 55), art. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 z dnia 24 lipca 2006 r. dotyczącego stosowania niektórych reguł konkurencji w odniesieniu do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi (Dz.U. 2006, L 214, s. 7), zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. (Dz.U. 2007, L 299, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2008, L 155, s. 28) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1184/2006”), art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1182/2007 z dnia 26 września 2007 r. ustanawiającego przepisy szczegółowe dotyczące sektora owoców i warzyw, zmieniającego dyrektywy 2001/112/WE, 2001/113/WE i rozporządzenia (EWG) nr 827/68, (WE) nr 2200/96, (WE) nr 2201/96, (WE) nr 2826/2000, (WE) nr 1782/2003, (WE) nr 318/2006 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 2202/96 (Dz.U. 2007, L 273, s. 1), a także art. 122 akapit pierwszy i art. 176 rozporządzenia nr 1234/2007, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 491/2009 z dnia 25 maja 2009 r. (Dz.U. 2009, L 154, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1234/2007”).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu président de l’Autorité de la concurrence (prezesa urzędu ochrony konkurencji, Francja) z Association des producteurs vendeurs d’endives (APVE, francuskim stowarzyszeniem producentów-sprzedawców cykorii), Comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (Cerafel, regionalnym komitetem gospodarki rolnej Bretanii ds. owoców i warzyw), Fraileg SARL, Prim’Santerre SARL, Union des endiviers (związkiem producentów cykorii), dawniej Fédération nationale des producteurs d’endives (FNPE, krajową federacją producentów cykorii), Soleil du Nord SARL, Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord, komitetem gospodarczym ds. owoców i warzyw dla północnej Francji), Association des producteurs d’endives de France (APEF, francuskim stowarzyszeniem producentów cykorii), Section nationale de l’endive (SNE, sekcją krajową ds. cykorii), Fédération du commerce de l’endive (FCE, francuską federacją handlu cykorią), France endives société coopérative agricole, Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP’Endives) société coopérative agricole, Marché de Phalempin société coopérative agricole, Primacoop société coopérative agricole, Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema), Valois-Fruits union de sociétés coopératives agricoles i Groupe Perle du Nord SAS, a także ministre de l’Économie, de l’Industrie et du Numérique (ministrem właściwym ds. gospodarki, przemysłu i cyfryzacji) w przedmiocie decyzji z dnia 6 marca 2012 r., w której Autorité de la concurrence (urząd ochrony konkurencji, Francja) stwierdził, w szczególności na podstawie art. 101 ust. 1 TFUE, istnienie złożonego i ciągłego kartelu na francuskim rynku cykorii i wymierzył z tego tytułu sankcje finansowe (zwanej dalej „sporną decyzją”).

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Mające zastosowanie w odniesieniu do okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu głównym przepisy prawa wtórnego dotyczące wspólnej organizacji rynku w sektorze owoców i warzyw są zawarte w rozporządzeniu nr 2200/96, które obowiązywało do dnia 31 grudnia 2007 r., w rozporządzeniu nr 1182/2007, uchylonym rozporządzeniem Rady (WE) nr 361/2008 z dnia 14 kwietnia 2008 r. zmieniającym rozporządzenie nr 1234/2007 (Dz.U. 2008, L 121, s. 1), a także w rozporządzeniu nr 1234/2007. To ostatnie rozporządzenie zostało uchylone, z dniem 1 stycznia

2014 r., rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. 2013, L 347, s. 671), które nie ma jednak zastosowania do okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu głównym.

- 4 Przepisy prawa wtórnego regulujące stosowanie reguł konkurencji Unii Europejskiej w odniesieniu do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi w sektorze owoców i warzyw zostały ustanowione przez prawodawcę Unii w ramach rozporządzenia nr 26, a później rozporządzenia nr 1184/2006, jak też art. 175–182 rozporządzenia nr 1234/2007.

Rozporządzenie nr 26

- 5 Artykuł 1 rozporządzenia nr 26 stanowi:

„Od momentu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia art. [101–106 TFUE], jak również przepisy ustanowione w celu ich wykonania, z zastrzeżeniem przepisów art. 2 poniżej, mają zastosowanie do wszystkich porozumień, decyzji i praktyk, o których mowa w art. [101 ust. 1 i art. 102 TFUE], jakie odnoszą się do produkcji lub handlu produktami wyszczególnionymi w załączniku II do traktatu”.

- 6 Artykuł 2 ust. 1 tego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„Artykuł [101 ust. 1 TFUE] nie ma zastosowania do tych porozumień, decyzji i praktyk, o których mowa w poprzednim artykule, które stanowią integralną część krajowej organizacji rynku lub są niezbędne do osiągnięcia celów określonych w art. [39 TFUE]. W szczególności nie ma on zastosowania do porozumień, decyzji i praktyk rolników, zrzeszeń rolników czy też związków takich zrzeszeń należących do jednego państwa członkowskiego, które zajmują się [dotyczą] produkcj[i] czy też sprzedaż[y] produktów rolnych lub korzysta[nia] ze wspólnych urządzeń do przechowywania, obróbki lub przetwarzania produktów rolnych, oraz w oparciu o niego [w ramach których] nie istnieje obowiązek stosowania jednolitych cen, o ile Komisja nie stwierdzi, że skutkiem tego jest wykluczenie konkurencji lub zagrożenie realizacji celów art. [39 TFUE]”.

Rozporządzenie nr 2200/96

- 7 Motywy 7 i 16 rozporządzenia nr 2200/96 stanowią:

„(7) Organizacje producentów stanowią podstawowy element organizacji wspólnego rynku, którego zdecentralizowane funkcjonowanie zapewniają na swoich szczeblach; wobec rosnącej koncentracji popytu grupowanie dostaw poprzez te organizacje stanowi jeszcze większą gospodarczą konieczność pod kątem wzmocnienia pozycji producentów na rynku; takie grupowanie musi być realizowane na bazie dobrowolności i musi wykazać się swoją przydatnością poprzez zakres i efektywność usług oferowanych przez organizacje producentów swoim członkom; nie jest kwestionowana dostawa produktów do branżowych organizacji producentów istniejących przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.

[...]

(16) W celu stabilizacji cen wskazane jest, aby organizacje producentów były w stanie interweniować na rynku, w szczególności w drodze podejmowania decyzji o niewprowadzaniu do sprzedaży określonych ilości towaru w określonym czasie; zabrania się traktowania działań dotyczących wycofywania towaru z rynku jako alternatywnego sposobu zagospodarowania; dlatego finansowanie przez Wspólnotę wycofywania towaru powinno być ograniczone do pewnego ustalonego procentowego udziału produkcji, a rekompensaty wspólnotowe powinny być

przynawane na zmniejszonym poziomie, jakkolwiek należy umożliwić wykorzystanie funduszy operacyjnych w tym celu; dla uproszczenia rekompensata wspólnotowa powinna mieć charakter jednorazowej stawki ryczałtowej dla każdego produktu; w celu osiągnięcia porównywalnej redukcji dla wszystkich produktów wymagane są pewne zróżnicowania”.

8 Artykuł 11 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia przez »organizację producentów« rozumie się każdą osobę prawną:

a) ustanowioną z własnej inicjatywy hodowców następujących kategorii produktów wymienionych w art. 1 ust. 2:

[...]

(iii) warzywa;

[...]

b) której celem działania jest w szczególności:

- 1) zapewnienie, że [aby] produkcja jest [była] planowana i dostosowana do podaży [popytu], zwłaszcza w odniesieniu do ilości i jakości;
- 2) wspieranie koncentracji podaży i wprowadzanie do obrotu produktów wytwarzanych przez jej członków;
- 3) obniżanie kosztów produkcji i stabilizacj[a] cen producentów;
- 4) wspieranie stosowania zasad uprawy, technologii produkcji, w szczególności korzystnych dla środowiska zasad gospodarki ściekami, w celu ochrony jakości zasobów wody, gleby i krajobrazu i zachowania lub stymulacji zróżnicowania życia biologicznego;

[...]”.

9 Artykuł 23 ust. 1 rozporządzenia nr 2200/96, zamieszczony w tytule „Uzgodnienia interwencyjne”, stanowi, że „[o]rganizacje producentów i ich stowarzyszenia mogą [...] decydować o [nie]wystawieniu na sprzedaż wytwarzanych przez ich członków produktów wymienionych w art. 1 ust. 2, zarówno w ilościach, jak i w okresach uznawanych przez nie za właściwe”.

Rozporządzenie nr 1184/2006

10 Artykuł 1a rozporządzenia nr 1184/2006 stanowi:

„Artykuły [101–106 TFUE], jak również przepisy ustanowione w celu ich wykonania, z zastrzeżeniem przepisów art. 2 niniejszego rozporządzenia, mają zastosowanie do wszystkich porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych, o których mowa w art. [101 ust. 1 i art. 102 TFUE], jakie odnoszą się do produkcji produktów, o których mowa w art. 1, lub handlu nimi”.

11 Artykuł 2 ust. 1 tego rozporządzenia ma następujące brzmienie:

„Artykuł [101 ust. 1 TFUE] nie ma zastosowania do tych porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych, o których mowa w art. 1a niniejszego rozporządzenia, które stanowią integralną część krajowej organizacji rynku lub są niezbędne do osiągnięcia celów określonych w art. [39 TFUE]

[...]”.

Rozporządzenie nr 1182/2007

12 Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia nr 1182/2007 stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia »organizacja producentów« oznacza każdy podmiot prawny lub jasno określoną część podmiotu prawnego, który(-a) spełnia następujące wymogi:

- a) został(-a) utworzony(-a) z inicjatywy rolników w rozumieniu art. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1782/2003, którzy wytwarzają co najmniej jeden z produktów wymienionych w art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 2200/96 lub takie produkty przeznaczone wyłącznie do przetworzenia;
- b) ma na celu stosowanie korzystnych dla środowiska metod uprawy, technologii produkcji i metod gospodarki odpadami, w szczególności w celu ochrony jakości zasobów wodnych, gleby i krajobrazu oraz zachowania lub stymulacji różnorodności biologicznej;
- c) ma co najmniej jeden z następujących celów:
 - (i) zagwarantowanie, że produkcja jest planowana i dostosowana do popytu, zwłaszcza w odniesieniu do jakości i ilości;
 - (ii) koncentracja podaży i umieszczanie na rynku produktów wytwarzanych przez jego/jej członków;
 - (iii) optymalizacja kosztów produkcji i stabilizowanie cen producentów;
- d) jego (jej) statut przewiduje pewne wymogi określone w ust. 2; oraz
- e) został(-a) uznany(-a) przez dane państwo członkowskie zgodnie z art. 4”.

Rozporządzenie nr 1234/2007

13 Artykuł 103c ust. 1 rozporządzenia nr 1234/2007 stanowi, że programy operacyjne w sektorze owoców i warzyw mają co najmniej dwa spośród celów, o których mowa w art. 122 akapit pierwszy lit. c) tego rozporządzenia lub celów wymienionych w art. 103c, w tym zarządzania kryzysowego i zapobiegania sytuacjom kryzysowym.

14 Wskazany art. 103c stanowi w ust. 2 lit. a), że zapobieganie sytuacjom kryzysowym i zarządzanie kryzysowe mają na celu unikanie kryzysów i zaradzanie sytuacjom kryzysowym na rynkach owoców i warzyw i w tym kontekście obejmują między innymi wycofywanie z rynku.

15 Artykuł 122 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1234/2007 stanowi:

„Państwa członkowskie uznają organizacje producentów, które:

a) skupiają producentów jednego z następujących sektorów:

- [...]
- (iii) sektor owoców i warzyw w odniesieniu do rolników uprawiających co najmniej jeden produkt tego sektora lub [sektora] produktów przeznaczonych wyłącznie do przetworzenia;

[...]

b) powstały z inicjatywy producentów;

- c) dążą do realizacji szczegółowego celu, który może, w szczególności, lub w odniesieniu do sektora owoców i warzyw obejmować jeden lub więcej z następujących celów:
 - (i) zapewnienie planowania i dostosowywania produkcji do popytu, w szczególności w odniesieniu do jakości i ilości;
 - (ii) koncentracja dostaw i umieszczanie na rynku produktów wytwarzanych przez ich członków;
 - (iii) optymalizacja kosztów produkcji i stabilizowanie cen producent[ów].”.

16 Artykuł 123 ust. 1 i 3 tego rozporządzenia stanowi:

„1. Państwa członkowskie uznają organizacje międzybranżowe, które:

- a) skupiają przedstawicieli działalności gospodarczej związanej z produkcją lub przetwórstwem produktów następujących sektorów lub związanej z handlem nimi:
 - (i) sektor oliwek stołowych i oliwy z oliwek;
 - (ii) sektor tytoniu;
- b) powstały z inicjatywy wszystkich lub niektórych organizacji lub związków, które je tworzą;
- c) dążą do określonego celu, który może w szczególności odnosić się do:
 - (i) koncentracji i koordynacji podaży i wprowadzania do obrotu produktów ich członków;
 - (ii) wspólnego dostosowania produkcji i przetwórstwa do wymagań rynku oraz ulepszenia produktu;
 - (iii) wspierania racjonalizacji i ulepszenia produkcji oraz przetwórstwa;
 - (iv) prowadzenia badań nad zrównoważonymi metodami produkcji i rozwojem sytuacji rynkowej.

[...]

3. Zgodnie z ust. 1 państwa członkowskie uznają również, w odniesieniu do sektora owoców i warzyw, lub mogą uznać, w przypadku sektora wina, organizacje międzybranżowe, które:

[...]

- c) realizują jedno, a w przypadku sektora owoców i warzyw dwa lub więcej z następujących działań w jednym lub większej liczbie regionów Wspólnoty, uwzględniając interesy konsumentów oraz, bez uszczerbku dla innych sektorów, w sektorze wina, uwzględniając zdrowie publiczne i interesy konsumentów:
 - (i) poprawa znajomości oraz przejrzystości produkcji i rynku;
 - (ii) pomoc w celu lepszej koordynacji sposobu wprowadzania do obrotu produktów sektora owoców i warzyw oraz sektora wina, w szczególności przez prace badawcze i badania rynku;
 - (iii) sporządzanie znormalizowanych formularzy umów zgodnych z przepisami wspólnotowymi;
 - (iv) pełniejsze wykorzystanie potencjału produkowanych owoców i warzyw oraz potencjału w sektorze wina;
 - (v) dostarczanie informacji i prowadzenie badań niezbędnych do dostosowania produkcji pod kątem produktów bardziej odpowiadających wymaganiom rynku oraz gustom i oczekiwaniom konsumentów, w szczególności w odniesieniu do jakości produktu i ochrony środowiska;
 - (vi) poszukiwanie sposobów ograniczenia stosowania produktów fitosanitarnych i innych środków produkcji oraz zapewnienia jakości produktu oraz ochrony gleby i wody;
 - (vii) rozwijanie metod i instrumentów mających na celu poprawę jakości produktu na wszystkich etapach produkcji i wprowadzania do obrotu, a w przypadku sektora wina również fermentacji winiarskiej;
 - (viii) wykorzystywanie potencjału rolnictwa ekologicznego oraz ochrona i promocja takiego rolnictwa, jak również nazw pochodzenia, znaków jakości i oznaczeń geograficznych;

- (ix) promowanie produkcji zintegrowanej lub innych metod produkcji przyjaznych dla środowiska;
- (x) w przypadku sektora owoców i warzyw – ustanawianie przepisów w odniesieniu do zasad produkcji i wprowadzania do obrotu, o których mowa w załączniku XVIa pkt 2 i 3, które są bardziej surowe niż przepisy wspólnotowe i krajowe;

[...]”.

17 Artykuł 125a ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„1. Przepisy dotyczące zrzeszania się organizacji producentów w sektorze owoców i warzyw wymagają od producentów będących jej członkami w szczególności:

[...]

c) wprowadzania do obrotu całej wspomnianej produkcji za pośrednictwem organizacji producentów;

[...]

2. Bez względu na postanowienia ust. 1 lit. c), w przypadku gdy organizacja producentów udzieliła zezwolenia i gdy jest to zgodne z przepisami i warunkami określonymi przez organizację producentów, producenci będący członkami mają prawo do:

- a) sprzedaży konsumentom na ich własne potrzeby nie więcej niż określonej części ich produkcji lub produktów bezpośrednio w ich gospodarstwach lub poza nimi, przy czym część kwalifikująca się do takiej sprzedaży jest ustalona przez państwa członkowskie na poziomie co najmniej 10%;
- b) wprowadzania do obrotu – we własnym zakresie lub za pośrednictwem innej organizacji producentów wyznaczonej przez ich własną organizację – produktów w ilościach, które mają charakter marginalny w stosunku do wielkości wprowadzanych do obrotu przez ich organizację;
- c) wprowadzania do obrotu – we własnym zakresie lub za pośrednictwem innej organizacji producentów wyznaczonej przez ich własną organizację – produktów, które ze względu na swoje właściwości zwykle nie są objęte działalnością handlową danej organizacji producentów”.

18 Artykuł 125b ust. 1 lit. c) i g) rozporządzenia nr 1234/2007 stanowi, że państwa członkowskie uznają za organizacje producentów (zwane dalej „OP”) w sektorze owoców i warzyw wszelkie podmioty prawne lub jasno określone części podmiotów prawnych, które wystąpiły o takie uznanie, w szczególności pod warunkiem że istnieją wystarczające dowody na to, że są one w stanie właściwie prowadzić swoją działalność, zarówno pod względem ram czasowych, jak i skuteczności i koncentracji dostaw i że nie zajmują one dominującej pozycji na danym rynku, chyba że jest to niezbędne do osiągnięcia celów art. 39 TFUE.

19 Artykuł 125c wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Zrzeszenie [OP] w sektorze owoców i warzyw powstaje z inicjatywy uznanych [OP] i może realizować którekolwiek z działań przypisanych [OP], o których mowa w niniejszym rozporządzeniu. W tym celu państwa członkowskie mogą uznać, w odpowiedzi na złożony wniosek, zrzeszenie [OP], jeżeli:

- a) dane państwo członkowskie uważa, że odnośne zrzeszenie jest zdolne do skutecznej realizacji tych działań; oraz
- b) zrzeszenie nie zajmuje dominującej pozycji na danym rynku, chyba że jest to niezbędne do wykonania celów art. [39 TFUE].

[...]”.

20 Artykuł 175 rozporządzenia nr 1234/2007 ma następujące brzmienie:

„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, art. [101–106 TFUE] oraz przepisy ustanowione w celu ich wykonania, z zastrzeżeniem przepisów art. 176–177 niniejszego rozporządzenia, mają zastosowanie do wszystkich porozumień, decyzji i praktyk, o których mowa w art. [101 ust. 1 i art. 102 TFUE], jakie odnoszą się do produkcji produktów określonych w niniejszym rozporządzeniu lub handlu nimi”.

21 Artykuł 176 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi, co następuje:

„Artykułu [101 ust. 1 TFUE] nie stosuje się do tych porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych, o których mowa w art. 175 niniejszego rozporządzenia, które stanowią integralną część krajowej organizacji rynku lub są niezbędne do osiągnięcia celów określonych w art. [39 TFUE].

W szczególności art. [101 ust. 1 TFUE] nie stosuje się do porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych rolników, zrzeszeń rolników, czy też związków takich zrzeszeń należących do jednego państwa członkowskiego, które dotyczą produkcji lub sprzedaży produktów rolnych lub korzystania ze wspólnych urządzeń do przechowywania, obróbki lub przetwarzania produktów rolnych, oraz na podstawie których nie istnieje obowiązek stosowania jednolitych cen, o ile Komisja nie stwierdzi, że skutkiem tego jest wykluczenie konkurencji lub że zagrożona jest realizacja celów określonych w art. [39 TFUE]”.

22 Artykuł 176a ust. 1 i 4 rzeczonego rozporządzenia stanowi:

„1. Artykuł [101 ust. 1 TFUE] nie ma zastosowania do porozumień, decyzji i uzgodnionych praktyk uznanych organizacji międzybranżowych mających na celu prowadzenie działalności, o której mowa w art. 123 ust. 3 lit. c) niniejszego rozporządzenia.

[...]

4. Za niezgodne z przepisami Wspólnoty uznaje się w każdym przypadku następujące porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki:

- a) porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki mogące prowadzić do podziału rynków we Wspólnocie w jakiegokolwiek formie;
- b) porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki mogące wpływać na prawidłowe funkcjonowanie organizacji rynku;
- c) porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki mogące powodować zakłócenia konkurencji, które nie są niezbędne do osiągnięcia celów wspólnej polityki rolnej, realizowanych za pomocą działania podejmowanego przez organizację międzybranżową;
- d) porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki wymagające ustalania cen, bez uszczerbku dla działań podjętych przez organizacje międzybranżowe w zakresie stosowania szczegółowych przepisów wspólnotowych;
- e) porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki mogące prowadzić do dyskryminacji lub wyeliminowania konkurencji w odniesieniu do znacznej części danych produktów”.

Prawo francuskie

23 Artykuł L.420-1 francuskiego kodeksu handlowego stanowi:

„Uzgodnione działania, porozumienia, jawne lub dorozumiane kartele lub związki przedsiębiorstw, nawet za bezpośrednim albo pośrednim pośrednictwem spółki lub grupy spółek z siedzibą poza Francją, są zabronione, jeżeli ich celem jest lub ich skutkiem może być uniemożliwienie, ograniczenie lub zakłócenie gry konkurencyjnej na rynku, w szczególności jeżeli zmierzają do:

- 1) ograniczenia dostępu do rynku lub wykonywania wolnej konkurencji przez inne przedsiębiorstwa;
- 2) stworzenia przeszkody w ustalaniu cen przez wolny rynek, sztucznie wspierając ich wzrost lub obniżkę;
- 3) ograniczenia albo kontroli produkcji, rynków zbytu, inwestycji lub postępu technicznego;
- 4) podziale rynków lub źródeł zaopatrzenia”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

24 W wyniku przeszukania i zajęcia dokonanych przez direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (generalną dyrekcję ochrony konkurencji i konsumentów oraz zwalczania oszustw, Francja, zwaną dalej „DGCCRF”) w dniu 12 kwietnia 2007 r. ministre de l’Économie, de l’Industrie et du Numérique (minister właściwy ds. gospodarki, przemysłu i cyfryzacji) poinformował Conseil de la concurrence (radę ochrony konkurencji, Francja), obecnie Autorité de la concurrence (urząd ochrony konkurencji), o praktykach wprowadzonych w życie w sektorze produkcji i sprzedaży cykorii.

25 W drodze spornej decyzji z dnia 6 marca 2012 r. urząd ochrony konkurencji stwierdził, że APVE, Cerafel, FNPE, Celfnord, APEF, SNE, FCE i Groupe Perle du Nord, a także OP Fraileg, Prim’Santerre, Soleil du Nord, France endives, CAP’Endives, Marché de Phalempin, Primacoop, Sipema i Valois-Fruits wprowadziły na rynku cykorii ciągły i złożony kartel, zakazany przez art. L.420-1 francuskiego kodeksu handlowego i art. 101 ust. 1 TFUE, polegający na uzgadnianiu cen cykorii za pomocą różnych mechanizmów takich jak cotygodniowe informowanie o cenie minimalnej, ustalanie kursu centralnego (cours pivot), utworzenie giełdy handlowej, ustalanie ceny zapadkowej (prix cliquet) i nadużywanie mechanizmu cen wycofania, na uzgadnianiu ilości cykorii wprowadzanych do obrotu i na systemie wymiany informacji strategicznych, które posłużyły do ustanowienia polityki cenowej, przy czym praktyki te miały na celu wspólne ustalanie minimalnych cen sprzedaży stosowanych przez producentów cykorii i umożliwienie producentom i szeregowi ich organizacji zawodowych utrzymanie minimalnego progu dla cen sprzedaży, w okresie, który rozpoczął się w styczniu 1998 r. i nadal trwał w dniu wydania spornej decyzji. W konsekwencji nałożył on kary pieniężne w łącznej wysokości 3 970 590 EUR.

26 W spornej decyzji urząd ochrony konkurencji oddalił w szczególności zarzut producentów, w ramach którego utrzymywali oni, że kwestionowane porozumienia powinny być uważane za niezbędne do realizacji celów wspólnej polityki rolnej ze względu na to, że w niniejszej sprawie nie mogą znaleźć zastosowania odstępstwa przewidziane w art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1184/2006 i art. 176 rozporządzenia nr 1234/2007.

27 Szereg ukaranych przedsiębiorstw i organizacji złożył do cour d’appel de Paris (sądu apelacyjnego w Paryżu, Francja) skargę o uchylenie lub, tytułem żądania ewentualnego, zmianę spornej decyzji.

- 28 Wyrokiem z dnia 15 maja 2014 r. sąd ów zmienił sporną decyzję w całości i stwierdził, że nie wykazano, iż przepisy art. L.420-1 francuskiego kodeksu handlowego i postanowienia art. 101 ust. 1 TFUE zostały naruszone. W tym względzie wskazany sąd uznał w szczególności, że wobec istnienia trudności związanych z interpretacją uregulowań dotyczących wspólnej organizacji rynków w odniesieniu do określenia dokładnego zakresu i granic zadania stabilizacji cen powierzonego wskazanym podmiotom w ramach odstępstwa od prawa konkurencji wynikającego ze stosowania reguł wspólnej polityki rolnej nie wykazano, że rozpowszechnianie instrukcji dotyczących cen minimalnych było bezwzględnie i definitywnie zabronione w każdych okolicznościach, a tym samym nie wykazano, że ponad wszelką wątpliwość organizacje te wykroczyły poza granice powierzonych im zgodnie z prawem zadań w dziedzinie stabilizowania cen.
- 29 Prezes urzędu ochrony konkurencji wniósł kasację od tego wyroku. W uzasadnieniu kasacji zasadniczo podniósł on w szczególności, że poza wyraźnymi odstępstwami od stosowania art. 101 ust. 1 TFUE ustanowionymi w rozporządzeniach dotyczących stosowania określonych reguł konkurencji do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi, o realizacji zadań powierzonych OP i zrzeczeniom OP (zwanym dalej „ZOP”) można mówić jedynie wtedy, gdy są przestrzegane przy tym reguły konkurencji.
- 30 W ramach tego postępowania Komisja przedstawiła, na podstawie art. 15 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. [101 i 102 TFUE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 8, t. 2, s. 205), uwagi przed Cour de cassation (sądem kasacyjnym, Francja). Instytucja ta wyjaśniła w nich, że w odniesieniu do stosowania reguł konkurencji Unii w sektorze rolnym istnieją nie tylko odstępstwa ogólne przyjęte na podstawie art. 2 rozporządzenia nr 26 i rozporządzenia nr 1184/2006 oraz art. 176 rozporządzenia nr 1234/2007, lecz również, zgodnie z art. 175 tego rozporządzenia, odstępstwa szczególne zawarte w różnych rozporządzeniach dotyczących wspólnej organizacji rynków, które przydzielają organizacjom prowadzącym działalność w dziedzinie produkcji i sprzedaży owoców i warzyw pewne szczególne zadania, które normalnie mogłyby być objęte zakazami wynikającymi z reguł konkurencji. W niniejszej sprawie chodzi – w odniesieniu do okresu, który upłynął z końcem roku 2007 – o rozporządzenie nr 2200/96, a w odniesieniu do okresu, który rozpoczął się z dniem 1 stycznia 2008 r., o rozporządzenie nr 1182/2007, włączone do rozporządzenia nr 1234/2007. Komisja uważa jednak, że główne zachowania rozpatrywane w postępowaniu głównym, a mianowicie mechanizmy cen minimalnych uzgodnione w ramach głównych ZOP znajdują się poza zakresem konkretnych zadań przewidzianych przez wspólną organizację rozpatrywanego rynku i nie mogą być uważane za objęte tymi szczególnymi odstępstwami.
- 31 W tym względzie Cour de cassation (sąd kasacyjny) wskazuje, że w wyrokach z dnia 9 września 2003 r., Milk Marque i National Farmers’ Union (C-137/00, EU:C:2003:429), a także z dnia 19 września 2013 r., Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou (C-373/11, EU:C:2013:567), Trybunał orzekł, że art. 42 TFUE ustanawia zasadę stosowania europejskich reguł konkurencji w sektorze rolnym i że utrzymanie skutecznej konkurencji na rynkach produktów rolnych stanowi cel wspólnej polityki rolnej, stwierdziwszy przy tym jednak, że nawet w odniesieniu do reguł konkurencji ustanowionych w traktacie FUE postanowienie to przyznaje celom wspólnej polityki rolnej pierwszeństwo wobec celów polityki w dziedzinie konkurencji.
- 32 Jednakże sąd ów uważa, że Trybunał nie rozstrzygnął jeszcze kwestii istnienia „odstępstw szczególnych”, o których mówi Komisja, ani nie wyjaśnił ich ewentualnego związku z „odstępstwami ogólnymi” określonymi w rozporządzeniach dotyczących stosowania reguł konkurencji w sektorze rolnym.

33 W konsekwencji Cour de cassation (sąd kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy porozumienia, decyzje lub praktyki [OP, ZOP] i organizacji zawodowych, które można by uznać za antykonkurencyjne w świetle art. 101 TFUE, mogą zostać wyłączone z zakazu przewidzianego w tym artykule z tego tylko powodu, że mogą one służyć realizacji zadań powierzonych tym organizacjom w ramach wspólnej organizacji [danego] rynku, mimo że nie mieszczą się one w zakresie żadnego z odstępstw ogólnych przewidzianych kolejno w art. 2 rozporządze[ń] [nr 26] i [nr 1184/2006] oraz w art. 176 rozporządzenia nr 1234/2007 [...]?”
- 2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej: czy art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 2200/96, art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 1182/2007 i art. 122 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1234/2007, które wśród celów wyznaczonych [OP i ZOP] określają również cel w postaci stabilizowania cen producentów i dostosowywania produkcji do popytu, w szczególności w odniesieniu do ilości, należy interpretować w ten sposób, że praktyki polegające na zbiorowym ustalaniu ceny minimalnej, na uzgadnianiu ilości wprowadzanych na rynek lub na wymianie informacji strategicznych, stosowane przez te organizacje lub ich związki są wyłączone z zakazu porozumień antykonkurencyjnych, o ile zmierzają one do realizacji tych celów?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 34 Poprzez swe pytania, które należy przeanalizować łącznie, sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 101 TFUE w związku z art. 2 rozporządzenia nr 26, art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 2200/96, art. 2 rozporządzenia nr 1184/2006, art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 1182/2007, a także art. 122 akapit pierwszy oraz art. 175 i 176 rozporządzenia nr 1234/2007 należy interpretować w ten sposób, że praktyki takie jak te, o których mowa w postępowaniu głównym, poprzez które OP, ZOP i organizacje zawodowe prowadzące działalność w sektorze cykorii uzgadniają zbiorowo minimalne ceny sprzedaży, uzgadniają ilości wprowadzane na rynek i wymieniają informacje strategiczne, są wyłączone z zakresu zastosowania przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE zakazu karteli.
- 35 Na wstępie należy przypomnieć, że cykoria należy do kategorii „warzywa oraz niektóre korzenie i bulwy jadalne”, określonej w załączniku I do traktatu FUE, a zatem podlega, na podstawie art. 38 TFUE, postanowieniom art. 39–44 TFUE dotyczącym wspólnej polityki rolnej.
- 36 Artykuł 42 TFUE stanowi, że postanowienia rozdziału dotyczącego reguł konkurencji stosują się do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi jedynie w zakresie ustalonym przez Parlament Europejski i Radę w ramach postanowień i zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 43 ust. 2 TFUE, z uwzględnieniem celów określonych w art. 39 TFUE. W tym względzie art. 43 ust. 2 TFUE stanowi, że Parlament i Rada ustanawiają w szczególności przepisy niezbędne dla osiągnięcia celów wspólnej polityki rolnej.
- 37 I tak w odniesieniu do realizacji celów, jakimi są stworzenie wspólnej polityki rolnej, jak też ustanowienie systemu niezakłóconej konkurencji, w art. 42 TFUE uznano pierwszeństwo wspólnej polityki rolnej w stosunku do celów traktatu w dziedzinie konkurencji i uprawnienie prawodawcy Unii do decydowania, w jakim stopniu reguły konkurencji mają zastosowanie w sektorze rolnym (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 października 1994 r., Niemcy/Rada, C-280/93, EU:C:1994:367, pkt 61; z dnia 12 grudnia 2002 r., Francja/Komisja, C-456/00, EU:C:2002:753, pkt 33).
- 38 Wynika stąd – jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 51 i 56 opinii – że celem interwencji podejmowanych w tym zakresie przez prawodawcę Unii nie jest ustanowienie odstępstw od zakazu praktyk wskazanych w art. 101 ust. 1 i art. 102 TFUE czy uzasadnianie tego zakazu, ale wyłączenie z zakresu zastosowania tych postanowień praktyk, które byłyby nim objęte, gdyby stosowano je w sektorze innym niż wspólna polityka rolna.

- 39 Co się tyczy w szczególności sektora owoców i warzyw, w odniesieniu do okresów, o których mowa w postępowaniu głównym, prawodawca Unii wskazał na związek wspólnej polityki rolnej z regułami konkurencji kolejno w art. 1 rozporządzenia nr 26, w art. 1a rozporządzenia nr 1184/2006, a następnie w art. 175 rozporządzenia nr 1234/2007.
- 40 Jeśli chodzi o ten ostatni przepis, w którym zasadniczo przejęto sposób, w jaki związek ten był określany w rozporządzeniach nr 26 i nr 1184/2006, to ów przepis stanowi, że o ile rozporządzenie nr 1234/2007 nie stanowi inaczej, art. 101–106 TFUE oraz przepisy ustanowione w celu ich wykonania, z zastrzeżeniem przepisów art. 176–177 tego rozporządzenia, mają zastosowanie do wszystkich porozumień, decyzji i praktyk, o których mowa w art. 101 ust. 1 i art. 102 TFUE, jakie odnoszą się do produkcji produktów określonych w rzeczonym rozporządzeniu lub handlu nimi.
- 41 W sektorze owoców i warzyw art. 101–106 TFUE mają zastosowanie do praktyk, o których mowa w tych postanowieniach, z jednej strony z wyłączeniem praktyk, o których mowa w art. 176 i 176a rozporządzenia nr 1234/2007, a z drugiej strony – o ile rozporządzenie to nie stanowi inaczej, jak wskazano w jego art. 175.
- 42 Należy zaznaczyć, że w myśl art. 122 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1234/2007, który zastąpił art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 2200/96, i art. 125c rozporządzenia nr 1234/2007 na OP lub ZOP prowadzących działalność w sektorze owoców i warzyw ciąży obowiązek zapewnienia planowania produkcji oraz dostosowania jej do popytu, w szczególności w odniesieniu do ilości i jakości, koncentracji podaży i umieszczania na rynku produktów wytwarzanych przez ich członków, jak też optymalizacji kosztów produkcji i stabilizacji cen producentów.
- 43 Aby osiągnąć cele określone w tych przepisach OP lub ZOP mogą być zobligowane do podejmowania środków innych niż środki służące zapewnieniu normalnego funkcjonowania rynków, a w szczególności określonych form koordynacji i uzgodnień między producentami rolnymi.
- 44 Tak więc, aby nie pozbawiać OP i ZOP środków umożliwiających osiągnięcie celów, jakie zostały im powierzone w ramach wspólnej organizacji rynków, w której podmioty te uczestniczą i której – jak przypomniano w motywie 7 rozporządzenia nr 2200/96 – podstawowy element stanowią, i aby nie podważać skuteczności rozporządzeń dotyczących wspólnej organizacji rynku w sektorze owoców i warzyw, stosowane przez te podmioty praktyki niezbędne do osiągnięcia jednego lub większej liczby tych celów nie powinny podlegać w szczególności przewidzianemu w art. 101 ust. 1 TFUE zakazowi porozumień, decyzji i uzgodnionych praktyk.
- 45 Wynika stąd, że we wskazanym sektorze sytuacja, w których art. 101 ust. 1 TFUE nie ma zastosowania, nie ograniczają się jedynie do praktyk, o których mowa w art. 176 i 176a rozporządzenia nr 1234/2007, ale obejmują również praktyki wspomniane w punkcie poprzednim.
- 46 Zakres tych wyłączeń powinien jednak podlegać ścisłej wykładni.
- 47 Trybunał miał już okazję wyjaśnić, że wspólne organizacje rynków produktów rolnych nie stanowią obszaru wolnego od konkurencji (wyrok z dnia 9 września 2003 r., *Milk Marque i National Farmers' Union*, C-137/00, EU:C:2003:429, pkt 61).
- 48 Przeciwnie, utrzymanie skutecznej konkurencji na rynkach produktów rolnych stanowi jeden z celów wspólnej polityki rolnej i wspólnej organizacji rynków (zob. podobnie wyrok z dnia 9 września 2003 r., *Milk Marque i National Farmers' Union*, C-137/00, EU:C:2003:429, pkt 57, 58).
- 49 Należy jeszcze podkreślić, że zgodnie z zasadą proporcjonalności rozpatrywane praktyki nie powinny wykraczać poza to, co jest bezwzględnie konieczne do osiągnięcia celu lub celów wyznaczonych danym OP lub ZOP zgodnie z uregulowaniami dotyczącymi wspólnej organizacji danego rynku.

- 50 W świetle tych rozważań należy ocenić, czy praktyki takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, poprzez które OP, ZOP i organizacje zawodowe prowadzące działalność w sektorze cykorii uzgadniają zbiorowo minimalne ceny sprzedaży, uzgadniają ilości wprowadzane na rynek i wymieniają informacje strategiczne, są wyłączone z zakresu zastosowania przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE zakazu karteli.
- 51 W tym względzie w pkt 44 niniejszego wyroku przypomniano, że OP i ZOP stanowią podstawowe elementy zapewniające na swoich szczeblach zdecentralizowane funkcjonowanie wspólnych organizacji rynku.
- 52 I tak art. 122 akapit pierwszy lit. c) i art. 125c rozporządzenia nr 1234/2007 przewidują, że w sektorze owoców i warzyw państwa członkowskie uznają OP lub ZOP, których zadaniem jest w szczególności realizacja celów określonych przez prawodawcę Unii i wymienionych w ppkt (i)–(iii) pierwszego ze wskazanych przepisów.
- 53 Wynika stąd, że aby odstąpić od stosowania reguł konkurencji Unii, uzasadniając to okolicznością, że dana praktyka jest konieczna do osiągnięcia jednego lub większej liczby celów wspólnej organizacji danego rynku, owa praktyka powinna być wdrażana przez podmiot, który rzeczywiście jest do tego uprawniony zgodnie z uregulowaniami dotyczącymi wspólnej organizacji tego rynku, a zatem przez podmiot, który podlega uznaniu przez państwo członkowskie.
- 54 Praktyka stosowana przez podmiot, który nie został uznany przez państwo członkowskie na potrzeby realizacji tych celów, nie może więc zostać wyłączona z zakazu stosowania praktyk, o których mowa w art. 101 ust. 1 TFUE.
- 55 Powinno to dotyczyć w szczególności praktyk organizacji zawodowych takich jak występujące w postępowaniu głównym APVE, SNE czy FCE, w odniesieniu do których ani z akt sprawy, ani z odpowiedzi na zadane przez Trybunał pytania nie wynika, jakoby podlegały one uznaniu przez władze francuskie jako OP, ZOP czy też organizacja międzybranżowa w rozumieniu art. 123 ust. 1 rozporządzenia nr 1234/2007, co powinien zweryfikować sąd odsyłający.
- 56 Co się tyczy praktyk stosowanych przez OP lub ZOP, należy stwierdzić, że praktyki takie powinny pozostawać wewnętrznymi praktykami jednej OP lub jednego ZOP.
- 57 Jak stanowią bowiem w szczególności art. 122 akapit pierwszy lit. c) i art. 125c ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 1234/2007, zadania w zakresie planowania produkcji, koncentracji podaży i wprowadzania do obrotu, optymalizacji kosztów produkcji i stabilizowania cen producentów, których realizacja może zostać powierzona danej OP lub danemu ZOP na podstawie uregulowań obowiązujących w dziedzinie wspólnej organizacji danego rynku, mogą dotyczyć jedynie produkcji i sprzedaży produktów samych członków danej OP lub danego ZOP. Mogą one zatem usprawiedliwiać określone formy koordynacji lub uzgodnień jedynie między producentami zrzeszonymi w tej samej uznanej przez państwo członkowskie OP lub w tym samym uznanym przez państwo członkowskie ZOP.
- 58 Wynika stąd, że porozumienia lub uzgodnione praktyki realizowane nie w ramach jednej OP lub jednego ZOP, ale nawiązywane między OP lub między ZOP wykraczają poza to, co niezbędne do wykonywania tych zadań.
- 59 Z rozważań przedstawionych w pkt 51–58 niniejszego wyroku wynika, że praktyki nawiązywane między takimi OP lub ZOP oraz, a fortiori, praktyki, w których oprócz takich OP lub ZOP uczestniczą podmioty, które nie zostały uznane przez państwo w ramach wdrażania wspólnej polityki rolnej w danym sektorze, nie mogą zostać wyłączone z zakazu stosowania praktyk, o których mowa w art. 101 ust. 1 TFUE.

- 60 W zakresie, w jakim praktyki rozpatrywane w postępowaniu głównym były podejmowane nie w ramach tej samej OP lub tego samego ZOP, ale między kilkoma OP lub kilkoma ZOP, jak też szeregiem podmiotów, które nie zostały uznane w ramach wspólnej organizacji rynku cykorii, praktyki te nie mogą zostać wyłączone z zakresu zastosowania przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE zakazu karteli.
- 61 Następnie, co się tyczy praktyk podejmowanych między producentami zrzeszonymi w tej samej OP uznanej przez państwo członkowskie lub w tym samym ZOP uznanym przez państwo członkowskie, należy przypomnieć, że w ramach wspólnej polityki rolnej w sektorze owoców i warzyw zadaniem uznanych OP lub ZOP powinna być właśnie realizacja co najmniej jednego z trzech celów wskazanych w art. 122 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia nr 1234/2007 i przypomnianych w pkt 42 niniejszego wyroku.
- 62 Wynika stąd, że aby reguły konkurencji Unii w sektorze owoców i warzyw nie miały zastosowania do praktyki, która nie została wskazana w art. 176 i 176a rozporządzenia nr 1234/2007, praktyka podjęta w ramach danej OP lub danego ZOP powinna rzeczywiście i ściśle wpisywać się w realizację celu lub celów, które zostały wyznaczone takiej organizacji lub związkowi zgodnie z uregulowaniami dotyczącymi wspólnej organizacji danego rynku.
- 63 Co się tyczy celów wskazanych w pkt 42 i 61 niniejszego wyroku, należy zaznaczyć, że realizacja celu zapewnienia planowania produkcji oraz dostosowania jej do popytu, podobnie jak celu koncentracji podaży i umieszczania na rynku produktów wytwarzanych przez członków organizacji, jak też celu stabilizowania cen producentów, wiąże się siłą rzeczy z wymianą informacji strategicznych między poszczególnymi producentami zrzeszonymi w danej OP lub w danym ZOP, służącą w szczególności zapoznawaniu się z charakterystyką produktów. Tak więc wymiana informacji strategicznych między producentami zrzeszonymi w tej samej OP lub w tym samym ZOP może być proporcjonalna, jeśli rzeczywiście wpisuje się ona w realizację celu lub celów wyznaczonych tej OP lub temu ZOP i jeżeli przedmiotem owej wymiany są jedynie informacje, które są do tego bezwzględnie konieczne.
- 64 Cel stabilizowania cen producentów w trosce o zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej również może uzasadniać koordynację między producentami rolnymi zrzeszonymi w tej samej OP lub w tym samym ZOP, odnoszącą się do ilości produktów rolnych wprowadzanych na rynek, jak wynika z motywu 16 rozporządzenia nr 2200/96, a także z uzgodnień interwencyjnych, których zasada funkcjonowania została ustalona w art. 23 tego rozporządzenia i zmieniona w art. 103c ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1234/2007.
- 65 Ponadto cel koncentracji podaży dla wzmocnienia pozycji producentów w obliczu nieustannie rosnącej koncentracji popytu również może uzasadniać pewną formę koordynowania polityki cenowej poszczególnych producentów rolnych w ramach OP lub ZOP. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy danej OP lub danemu ZOP zostało powierzone przez członków zadanie wprowadzenia do obrotu całości ich produkcji, czego wymaga, z wyjątkiem wypadków szczególnych, art. 125a ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 1234/2007 w związku z art. 125c tego rozporządzenia.
- 66 Natomiast zbiorowego uzgadniania minimalnych cen sprzedaży w ramach danej OP lub danego ZOP nie można uznać – w kontekście praktyk niezbędnych do realizacji zadań powierzonych tym podmiotom w ramach wspólnej organizacji rozpatrywanego rynku – za proporcjonalne do celów stabilizacji cen lub koncentracji podaży, w sytuacji gdy owo uzgadnianie cen nie pozwala producentom, którzy we własnym zakresie sprzedają swe produkty w przypadkach wskazanych w art. 125a ust. 2 rozporządzenia nr 1234/2007, stosowania cen niższych od tych cen minimalnych, gdyż skutkiem takiego działania jest osłabienie i tak już niskiego poziomu konkurencji istniejącego na rynkach produktów rolnych, w szczególności ze względu na przyznaną producentom możliwość zrzeszania się w OP lub w ZOP w celu koncentrowania podaży swych produktów.

67 Wobec powyższego na przedstawione pytania należy udzielić odpowiedzi, że art. 101 TFUE w związku z art. 2 rozporządzenia nr 26, art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 2200/96, art. 2 rozporządzenia nr 1184/2006, art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 1182/2007, a także art. 122 akapit pierwszy oraz art. 175 i 176 rozporządzenia nr 1234/2007 należy interpretować w ten sposób, że:

- praktyki polegające na zbiorowym ustalaniu minimalnych cen sprzedaży, uzgadnianiu ilości wprowadzanych na rynek lub wymianie informacji strategicznych, takie jak praktyki rozpatrywane w postępowaniu głównym, nie mogą zostać wyłączone z przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE zakazu karteli, w sytuacji gdy uczestniczą w nich różne OP lub ZOP, a także podmioty, które nie są uznawane przez państwo członkowskie na potrzeby realizacji celu określonego przez prawodawcę Unii w ramach wspólnej organizacji danego rynku, takie jak organizacje zawodowe nieposiadające statusu OP, ZOP lub organizacji międzybranżowej w rozumieniu uregulowań Unii, oraz
- praktyki polegające na uzgadnianiu cen czy ilości wprowadzanych na rynek lub na wymianie informacji strategicznych, takie jak praktyki rozpatrywane w postępowaniu głównym, mogą zostać wyłączone z zakresu przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE zakazu karteli, w sytuacji gdy uczestniczą w nich członkowie tej samej uznanej przez państwo członkowskie OP lub tego samego uznanego przez państwo członkowskie ZOP i gdy praktyki te są bezwzględnie konieczne do realizacji celu lub celów wyznaczonych dla danej OP lub dla danego ZOP zgodnie z uregulowaniami Unii.

W przedmiocie kosztów

68 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 101 TFUE w związku z art. 2 rozporządzenia Rady nr 26 dnia 4 kwietnia 1962 r. dotyczącego stosowania niektórych reguł konkurencji w odniesieniu do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi, art. 11 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2200/96 z dnia 28 października 1996 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw, art. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 z dnia 24 lipca 2006 r. dotyczącego stosowania niektórych reguł konkurencji w odniesieniu do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r., art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1182/2007 z dnia 26 września 2007 r. ustanawiającego przepisy szczegółowe dotyczące sektora owoców i warzyw, zmieniającego dyrektywy 2001/112/WE, 2001/113/WE i rozporządzenia (EWG) nr 827/68, (WE) nr 2200/96, (WE) nr 2201/96, (WE) nr 2826/2000, (WE) nr 1782/2003, (WE) nr 318/2006 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 2202/96, a także art. 122 akapit pierwszy i art. 175 i 176 rozporządzenia nr 1234/2007, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 491/2009 z dnia 25 maja 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że:

- **praktyki polegające na zbiorowym ustalaniu minimalnych cen sprzedaży, uzgadnianiu ilości wprowadzanych na rynek lub wymianie informacji strategicznych, takie jak praktyki rozpatrywane w postępowaniu głównym, nie mogą zostać wyłączone z przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE zakazu karteli, w sytuacji gdy uczestniczą w nich różne organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów, a także podmioty, które nie są uznawane przez państwo członkowskie na potrzeby realizacji celu określonego przez prawodawcę Unii Europejskiej w ramach wspólnej organizacji danego rynku, takie jak**

organizacje zawodowe nieposiadające statusu organizacji producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub organizacji międzybranżowej w rozumieniu uregulowań Unii Europejskiej, oraz

- **praktyki polegające na uzgadnianiu cen czy ilości wprowadzanych na rynek lub na wymianie informacji strategicznych, takie jak praktyki rozpatrywane w postępowaniu głównym, mogą zostać wyłączone z zakresu przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE zakazu karteli, w sytuacji gdy uczestniczą w nich członkowie tej samej uznanej przez państwo członkowskie organizacji producentów lub tego samego uznanego przez państwo członkowskie zrzeszenia organizacji producentów i gdy praktyki te są bezwzględnie konieczne do realizacji celu lub celów wyznaczonych dla danej organizacji producentów lub dla danego zrzeszenia organizacji producentów zgodnie z uregulowaniami Unii Europejskiej.**

Podpisy